

GÖNÜL KAPASİTESİ EHL-İ MEÂSİDEN UZAK DURMAK

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve'l-âkibetü li'l-müttakîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

تَقَبَّلُوا لِي بِسِتِّ اتَّقَبَّلْ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ إِذَا حَدَّثَ
أَحَدُكُمْ فَلَا يَكْذِبْ وَإِذَا وَعَدَ فَلَا يُخْلِفْ وَإِذَا اتُّمِنَ
فَلَا يَخُنْ غَضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَاحْفَظُوا
فُرُوجَكُمْ.

*Tekabbelû lî bi-sittin etekabbel leküm bi'l-cenneti izâ haddese ehadüküm fe-lâ yekzib ve izâ veade fe-lâ yuhlif ve ize'tümine fe-lâ yehun ğuddû ebsâriküm ve küffû eydiyeküm va'hfezû fürûceküm.*¹

Ravâhu'l-Hakîm ve Beyhakî an Enes radiyallahu teâlâ anh.

Cenâb-ı Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

a. Doğruluk Ve Yalan Üzerine

“Siz altı şeyi tekeffül edin, yapacağınıza dair bana söz verin, ben de sizin cennete gireceğinizi tekeffül edeyim.”

Yani “Cennete gireceksiniz.”

Birisi; *izâ haddese ehadüküm fe-lâ yekzib*. “Konuşurken katiyyen yalan konuşmayacaksınız.”

---

¹ Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 339, r. 8067; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VII, 248, r. 4257; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, 29, 366-367, r. 6034; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XV, 893, r. 43532; İbn Hacer, *Metâlibü'l-âliye*, XI, 629, r. 2633; Harâitî, *Mesâviü'l-ahlâk*, I, 77, r. 152; Harâitî, *Mesâviü'l-ahlâk*, I, 231, r. 483; Harâitî, *Mekârimü'l-ahlâk*, I, 77, r. 186; [Beyhaki *Şuab, İbn Meni' Şamile'de bulunamamıştır.*]

“Katiyyen yalan sözü söylememek üzere söz verin, cennetliksiniz.”

Yalan hakkında çok hadisler vardır. Yalan insanları mahveder, cemiyetleri, kavimleri perişan eder. Yalandan hiç hayır gelmez. Onun için, Cenâb-ı Peygamber ilk olarak; *fe-lâ yekzib* “Ne olursa olsun sakın yalan söyleme.” [buyuruyor.]

Aklıma bir hikâyeye geldi.

Bir cânî, eşkiyâ; birisi kovalıyor, onu öldürecek. Bir beye ilticâ etmiş;

“Aman beni koru! Arkamdan düşmanlar geliyor, beni öldürecekler.” demiş.

“Gir şu küpe.” demiş. Adam küpün içine girmiş. Herifler arkadan girmişler;

“Nerede o adam?”

“Küpte.” demiş.

Adamlar sözüne kıymet vermemişler, gitmişler.

Bu doğruluk o adamın kurtulmasına da sebep olmuş. Adam “görmedim” filan deseydi, “girdiydi içeriye, söyleydi böyleydi...”

adama da belki eziyet verecekler... Fakat o doğruluk onu kurtarmış, onları da kurtarmış.

Onun için, Efendimiz; *izâ haddese ehadüküm...* “Konuşmanız iktizâ ediyor, bir şey söyleyeceksiniz; mutlaka doğruyu söyleyin. Kaçamak yapmayın.” [buyuruyor].

Ve izâ veade. “Bir şey vaat ediyorsunuz...”

“Şu işim olursa şunu şöyle yapacağım, sana şunu vereceğim, bunu vereceğim. Veyahut şu olursa şöyle yapacağım, kurban keseceğim, şunu yapacağım, bunu yapacağım...”

Fe-lâ yuhlif. “O vaadinden katiyyen dönme.”

Ne pahasına olursa olsun, o vaadini yerine getirmeye çalış.

Ve ize'tümine. “Size bir emanet verildi...”

Gerek söz, gerek mal, gerek başka şey, neyse verilen emanet...

Fe-lâ yehun.

Vazifeler de emanet.

“Bu vazifelerin hiçbirisine hıyanetlik etme.”

İşçi de olsun, her kim olursa olsun, hepsi emanetin içine girer; bu emanetlere katiyyen ihanetlik etmemek...

Üç tane: Doğru söylemek, vaadini ifa etmek, emanete riâyet etmek.

Ğuddû ebsâriküm. “Haramlara karşı gözlerinizi kapayın, haramlara bakmayın.”

Cenâb-ı Hak biz göz vermiş, her şeyi görüyoruz. Fakat ortada bir irtibat var ki bunun halli müşkül... İnsanın baktığı şey onun içine işliyor, nüfuz ediyor. Eğer harama baktıysa o haram onun içini perişan ediyor; karartıyor, pisletiyor, kirletiyor. Halbuki en aziz şey bizim kalbimiz, içimiz, gönlümüz. O gönlün kirlenmesine vesile olan, bakışlar, bahusus harama olan bakışlar... Hatta helal olan ziy-netli bazı güzel şeyler var, onlara bakmak bile câiz değildir. Çünkü senin nefsini özendirir; “Ah benim de böyle bir şeyim olsa!” dersin. Elinden de gelmezse o senin içinde bir ukde olur. Onun için, gözünü kapa.

Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* yürürlerken önlerine meylederler, öyle yürürlermiş; “Gözüm başka şeyleri görmesin.” diye, sağa sola bakmazlarmış.

Siz de muhakkak gözlerinizi kapamanın çaresini arayın. Çünkü Cenâb-ı Hak ona iki de kapak vermiş; kapamak, gözü korumak imkânı var.

Ama gönül öyle değil. Gönlü kapamak ağzı kapamaktan zordur. Gönlü kapamak gözü kapamaktan zordur. Çünkü onun kapakları yok. Gözün kapağı var, kaparsın. Ağızının da kapağı var, kaparsın. Konuşmayabilirsin, görmeyebilirsin. Ama gönül öyle değil. Bunlar bir kere gönle indi mi gönül artık her tarafa kayar, her şeyi düşünür. Ne namazını huzurlu kılabilirsin, ne zikrini huzurlu yapabilirsin, ne tesbihini huzurla çekebilirsin, ne Kur’an’ını huzurla okuyabilirsin. İçerisi hep çeşit çeşit vesveselerle dolu. Sebebi hep gözler ve kulaklardır.

Onun için, *ğuddû ebsâriküm...* Bunu Peygamber Efendimiz söylüyor ama bu âyet, Kur’ân-ı Azîmü’ş-şân’dan alınmıştır.

Cenâb-ı Peygamber'in sözü kendiliğinden değil, hep vahy-i ilâhînin neticesidir. Cenâb-ı Hak Kur'ân'da demiyor mu; *ğuddû ebsâriküm?*..

تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِبُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي، وَالْقَوْمِ
بِوَجْهِهِ مُكْفَهَرَةً، وَالتَّمَسُّوا رِضَى اللَّهِ بِسَخَطِهِمْ،
وَتَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ [وفى نسخة: بِالتَّبَاعِدِ] مِنْهُمْ.

*Tekarrebû ila'llâhi bi-buğzi ehli'l-meâsî ve e'lkûhüm bi-vücûhin mükfehirretin ve'ltemisû rıdallâhi bi-sehatihim ve tekarrebû ila'llâhi bi't-tebâudi minhüm.*²

Tekarrebû ila'llâhi bi-buğzi ehli'l-meâsî...

Şimdi asıl zor yere geldik.

Tekarrebû ev utlubû rıdallâh... “Allah'ın rızasını isteyiniz.”

---

² Deylemî, *el-Firdevs*, II, 56, r. 2320; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 65, r. 5518; İbn Şâhin, *et-Terğib fi fezaili'l-a'mal*, I, 139, r. 482

b. Meleklerin Mescidin Kapısında Beklemesi

Nasıl?

Bi-buğzi ehli'l-meâsî. “Ehl-i meâsîyi sevmemek, onlara buğz etmek sûretiyle Allah’ın rızasını kazanmaya çalışınız.”

Ehl-i meâsîyi nasıl tanıyacağız?

Allah’ın emrini tanımayan, Peygamber’in emrini tanımayan, onlara muhalif işleri işleyenlerin hepsi ehl-i meâsîdir. Mesela namaz kılmıyor, oruç da tutmuyor, zekâtını da vermiyor, hacca gidebilecekken ona da gitmiyor. Buna mukabil içki içiyor, kumar oynuyor, zina yapıyor veya misali... Bu günahları işleyen insanlara *ehl-i meâsî* diyorlar, yani isyan sahipleri.

“Bu isyan sahiplerine karşı buğz etmek sûretiyle Allah’a kurbiyyeti kazanırsınız.”

Bunun şerhine bakıyordum da, orada diyor ki;

“Yer ehlinin de gök ehlinin de ibadetini yapsan, başını secdeden kaldırmasan, bütün

gün oruçlu da olsan ehl-i meâsî ile oldukça hiçbir kıymetin yoktur.”

Ehl-i meâsîye buğz edemiyorsun ve onlarla sırdaş hâlindesin, dostluk hâlindesin; o zaman senin bu ibadetlerinin hiç kıymeti yoktur. Onun için, ehl-i meâsîden uzaklaşmak [şarttır.]

“Dost üç kişidir.” diyor.

“Bir dost vardır ki ekmeğe ihtiyacın gibi ona ihtiyacın vardır. O dostu tutacaksın.”

Ama ekmeğe ihtiyacın nasıldır?

Günde iki üç defa yiyeceksin. O kadar öyle bir dosta ihtiyacın var.

“İkinci; ilaca ihtiyacın kadar bir dosta ihtiyacın var.”

Nâdiren hasta olursun, o hastalıklara karşı bir ilaç almak mecburiyetindesin. O ikinci dosta da nâdiren ihtiyacın olacak, her zaman değil; başın sıkıştığı vakitte...

“Diğer bir ahbap daha var ki zehir gibidir, onunla hiç dostluk yapmayacaksın. O zehir gibi olan insan ehl-i meâsîdir. Ehl-i meâsîyle dostluk yaptığın takdirde zehirle

olan ilgin gibidir. Zehir ne kadar az da olsa seni zehirler.”

Onun için, ehl-i meâsîden mümkün mer-
tebe uzak kalmanın çaresine bakmak lazım.

Bir hâdiseyi anlatayım.

İki tane genç çocuk caminin çeşmesinin önüne gelmişler, -Ramazan bu ya- su içiyor- lar... Çeşmeyi de açık bırakıp gitmişler. Ora- dan bir ihtiyar demiş ki;

“Yâ evlâdım, Ramazan bu, olur mu böy- le?”

Bir de onunla alay ediyorlar.

Bu memleketin müslüman evlâdı bu, başkasının evlâdı değil! Babası da müslüman- dır, anası da müslümandır; çünkü bu mahal- lede hıristiyan yoktur. Öteki taraflarda olsa “belki yabancıdır” diyeceğiz; ama bu mıntı- kada hıristiyan bulunmaz. Bulunmadığı için müslüman çocuğudur. Fakat terbiyeyi ala- mamış, ne yapalım... Hocasından alamıyorsa, anasının babasının buna söylemesi lazım iken söylememişler. Yahut onların alma kabiliyeti yok.

Biz biliyoruz da bilmem siz de bilir misiniz; bizim zamanımızda memleketimizde hıristiyanlar vardı. O hıristiyanlar Ramazan gününde bizim yanımızda yemek yemekten utanırlar, sıkılırlar, saklı olarak yerlerdi. Bu kitaplara kadar da geçmiştir ki eskiden bizim memleketimizde yaşayan hıristiyanlar “Ramazan’da müslümanların [orucu] vardır.” diye hürmeten yiyeceklerini saklı yemek sûretiyle çocuklarına da tenbih ederlermiş; “Oğlum, bak Ramazan girdi, bu ayda müslümanların orucu vardır, sakın ha onların yanında yemeyiniz, içmeyiniz!” diye o hıristiyanlar çocuklarına terbiye, nasihat verirlerken, bugün bizim çocuklarımızın hâli maalesef çok acı!

Ehl-i meâsî dediğimiz [kimselere] hürmet, saygı gösterirsek onlar isyanlarını mütemâdiyen arttırırlar. Onların isyanlarını önlemek için elimizde sopamız yok, başka kuvvetimiz de yok; dövemeyiz, vuramayız, sövemeyiz. Hiç olmazsa içimizden; “Yâ Rabbi! Ben bunun yaptığı bu hareketi sevmiyorum. Bu senin rızana muhâlif. Ben bunu sevmediğimi sana bildiriyorum.” diyerek ona bir buğz

edeceksin ki bu imanın en zayıfıymış! En zayıf iman sahibi bunu yapacak. Bunu da yapamazsa artık bırak onun hâlini...

Tekarrebû ila'llâhi bi-buğzi ehli'l-meâsî. “Ehl-i meâsîye karşı buğz etmek sûretiyle Allahu Teâlâ'nın rızasını talep ediniz.”

Ve e'lkûhüm. “O ehli meâsîye mülâki olduğunuz vakitte...” *Bi-vücûhin mükfehirretin.* “Abus, asık bir suratla onların karşısına çıkın.”

Güler yüzle değil, tatlı dille değil, asık bir yüzle...

Ve'ltemisû. “İsteyiniz.” *Rıdallâhi.* “Allahu Teâlâ'nın rızasını isteyiniz.” *Bi-sehatihim.* “O ehl-i meâsîye kızgınlığınız, dargınlığınız, küslüğünüz dolayısıyla Allahu Teâlâ'nın da rızasını isteyiniz.” *Ve tekarrebû ila'llâhi.* “Allah'a yakın olunuz.” *Bi't-tebâudi minhüm.* “Onlardan uzak olmak şartıyla...”

“Allah'ın rızasını isteyiniz, ehl-i meâsîden uzak olmak şartıyla...”

Onlardan uzaklığınızı Cenâb-ı Hakk'a belirtip; "Yâ Rabbi! Bunlar senin yolunda değil..."

Çünkü insan kiminle konuşur, görüşürse onun huyu, ahlâkı o görüştüğü adama geçer. Hastalıklar nasıl sârî ise ahlâklar da böyle sârîdir. İyi insanlarla görüştüğümüz takdirde bize iyilik gelir. Kötü insanlarla görüştüğümüz takdirde biz de bakarsın bir gün o kötülerin arasına düşüvermişizdir. Bu tıpkı hastalık gibidir.

Onun için, kendi menfaatimiz iktizâsında onlardan mümkün mertebe uzak kalmaya [çalışalım.]

Cenâb-ı Peygamber'in tavsiyeleri... Hz. İbn Mes'ûd'dan.

Yine bakın:

تَعُدُّ مَلَائِكَةٌ عَلَى أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ
يَكْتُبُونَ مَجِيءَ النَّاسِ حَتَّى يَخْرُجَ الْإِمَامُ، فَإِذَا
خَرَجَ الْإِمَامُ طُوِيَتِ الصُّحُفُ وَرُفِعَتِ الْأَقْلَامُ، قَالَ:
فَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: مَا حَبَسَ فُلَانًا وَمَا

حَبَسَ فُلَانًا , قَالَ: فَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ
مَرِيضًا فَاشْفِهِ، وَإِنْ كَانَ ضَالًّا فَاهْدِهِ، وَإِنْ كَانَ عَائِلًا
فَاغْنِهِ.

Tak'udu melâiketün alâ ebvâbi'l-mescidi yevme'l-cumuati yektübûne mecîe'n-nâsi hattâ yahruce'l-imâmu fe-izâ harace'l-imâmu tuviyeti's-suhufu ve rufiati'l-aklâmu. Kâle: fe-tekûlü'l-melâiketü ba'duhüm li-ba'din: Mâ habese fülânen ve mâ habese fülânen. Kâle: fe-tekûlü'l-melâiketü: Allâhümme in kâne merîdan fe'sfihî ve in kâne dâllen fe'h dihî ve in kâne âilen fe'ğnihî.³

Tak'udu melâiketün alâ ebvâbi'l-mescidi. “Melekler mescidin kapısında otururlar.” Yevme'l-cumuati. “Cuma günleri...”

Her gün vardır ama o gün husûsî bir dâvet-i umûmiyye vardır; husûsî sûretle caminin kapısında otururlar.

---

³ Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, III, 320, r. 5864; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 740, r. 21185

Yektübûne mecî'e'n-nâsi. “Vazifeleri, girenleri yazmak.”

“Ne bilecek beni?”

Bunların ellerinde güzel [defterleri] vardır, hepimizi güzel bilirler. Çünkü her gün bizimle ünsiyetleri vardır. “Ahmet şu saatte geldi, Mehmet şu saatte geldi...” diyerek defterlerine birer birer geçirirler.

Hattâ yahrûce'l-imâmu. “İmam hutbe yerine çıkıncaya kadar her gireni yazarlar.”
Fe-izâ harace'l-imâmu. “İmam hutbe yerine çıktı mı...”
Tuviyeti's-suhufu. “Kitapları, defterleri kaparlar.”

Bundan sonra gelenler artık defter, yazı hârici.

Ve rufiati'l-aklâmu. “Kalemlerini de kaldırırlar.”

Defterlerini kaparlar, kalemlerini de kaldırırlar.

Fe-tekûlü'l-melâiketü. “Melekler diyorlar ki;”

Allâhümme in kâne merîdan fe'şfihî. “Bu gelemeyen şu [kişi] hastaysa ona şifa

ver.” *Ve in kâne dâllen.* “Eğer dâl ise...”
Fe’hdihî. “Ona hidâyet eyle yâ Rabbi!” *Ve in kâne âilen.* “Eğer fakirliğinden dolayı gelemediyse...” *Fe’ğnihî.* “Onu zengin eyle, gelsin yâ Rabbi!”

Hz. İbn Amr’dan.

Onun için, camiye ilk giren bir deve kurban etmiş sevabı alıyor. İkinci giren sığır kesmiş sevabı alıyor. Üçüncü gelen koyun kesmiş sevabı alıyor. Dördüncü gelen tavuk kesmiş sevabı alıyor. Geriye kalanları en nihayet yumurtaya düşüyor. Ondan sonrakiler artık ona göre [yazılıyor.]

Eski zamandaki müslümanlar sabah namazından sonra, “Cuma namazına geç kalma-
yalım, sonraki gelenlerin arasına girmeyelim.” diyerek camiden çıkmazlarmış. “Sabah namazından sonra Cuma’yı bekleyeyim.” diye camide otururlarmış. Hatta rivayet ederler ki; dağlardan erken vakitte fenerlerle gelirlermiş, “Camiye girelim de Cuma’nın faziletini herkesten önce biz kapalım.” diyerek.

Eskiden müslümanların arasında ibadete heves bakımından yarış varmış.

Şimdi “Ezan okunsun da bakayım.” diyor. Ezan okunuyor; “Azıcık daha şunu da yapayım, bunu da yapayım...” derken, “İmam hutbeden ininceye kadar iki rekât değil mi, kılarım dışarıda bir yerde...” diyor, kılıveriyor. Olur, borcunu kurtardı ama matlub olmadı.

Cuma günü mümkünse erken saatte... Geceden mi yıkanacaksın, sabahleyin mi yıkanacaksın; güzel gusül abdestini alırsın, yıkanırsın. Temiz, Cumalık elbisesini giyer, kokulanır... Okumak biliyorsa Kur'an'ını okur, okuyorlarsa dinler, vaaz varsa onu dinler... Yoksa kendi bildikleri; *Allah, lâ ilâhe illallah*, başka ne biliyorsa onları söylemek sûretiyle vakti doldurur. Defterine de dolu olarak [yazılır.]

Bir müslümanın üç kat esvâbı olmalıdır; bir bayramlık, bir Cumalık, bir de yevmiye, günlük. Mesela kasap dükkânındaki esvabıyla, önüne bir peştemal gerip camiye gelirse namazı olur ama makbul bir namaz değil o... Herhalde namaza layık bir elbiseyle namaza

gelmesi lazımdır. Büyüklerinin önüne öyle çıkabilir misin?

Çıkamazsın.

Öyleyse Allah'ın huzuruna öyle gitmek ayıp olur.

تَقُولُونَ: اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلَك بِهِ مُحَمَّدٌ
عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، وَنَسْتَعِيدُكَ بِمَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ
مُحَمَّدٌ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ.

*Tekûlûne Allâhümme innâ nes'elûke bimâ seeleke bihî Muhammedün abdûke ve resûlûke ve nesteîzüke bimâ isteâze minhü Muhammedün abdûke ve resûlûke.*⁴

Tekûlûne. “Ashâb-ı kirâm öyle diyorlar.”

Ümmet-i Muhammed'in de böyle demesi lazım.

Allâhümme. “Ey Allah'ım!” *Innâ nes'elûke.* “Biz senden isteriz.” *Bimâ seeleke bihî Muhammedün abdûke ve resûlûke.* “Onu

---

⁴ Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, II, 222, r. 3852; Harâitî, *Mekârimü'l-ahlâk*, I, 347-348, r. 1077

senden habibin Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem* istedi. O habibin Muhammed Mustafa'nın istediğini biz de senden isteriz.”
Ve nesteîzüke bimâ isteâze minhü Muhammedün abdüke ve resûlüke. “Senin abdin ve resûlün olan Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem* nelerden sana sığındıysa, nelerden istiâze ettiyse bizler de onların hepsinden sana istiâze ederiz.”

Çünkü biz istiâze edilecek şeylerin hepsini bilmeyiz ki, onları Peygamber bilir. O demiştir, o ne dediyse biz de onları deriz.

تَكْثُرُ الصَّوَاعِقُ عِنْدَ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ، حَتَّى يَأْتِيَ
الرَّجُلُ الْقَوْمَ فَيَقُولُ: مَنْ صَعِقَ فِيكُمْ الْغَدَاةَ؟
فَيَقُولُونَ: صَعِقَ فُلَانٌ وَفُلَانٌ وَفُلَانٌ.

Teksürü's-savâiku inde iktirâbi's-sâati hattâ ye'tiye'r-raculü'l-kavme fe-yekûlü: Men saika fîkümü'l-ğadâte? Fe-yekûlûne: Saika fülânun ve fülânun.

Teksürü's-savâiku inde iktirâbi's-sâati.
“Kıyamet alâmetlerinden birisi de kıyamet

yaklaştığı vakitte şimşek çakmaları, şimşek düşmeleri çok olacak.”

Şöyle ki;

Hattâ ye'tiye'r-raculü'l-kavme. “Adam dışarıdan geliyor.” *Fe-yekûlü: Men saika fîkümü'l-ğadâte?* “Diyor ki; ‘Bugün kimler vuruldu? Kimleri şimşek çarptı.’ diye soruyor.” *Fe-yekûlûne: Saika fülânun ve fülânun ve fülânun.* “Sayıyorlar; ‘Filan filan filanı şimşek çarptı, öldüler.’”

Kıyamete yakın bu çok olacakmış. Allah muhafaza etsin.

تَمَامُ الْبِرِّ أَنْ تَعْمَلَ فِي السِّرِّ عَمَلَ الْعَلَانِيَةِ.

*Temâmü'l-birri en-ta'mele fi's-sirri amele'l-alâniyeti.*⁵

---

⁵ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, III, 283, r. 3420; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XXII, 317, r. 800; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 24, r. 5265; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-sahâbe*, V, 2963, r. 6910; İbn Hacer, *el-İsâbe*, VII, 212, r. 10191; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-ğâbe*, VI, 187, r. 6051; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-ğâbe*, V, 191, r. 6044; İbn Kânî, *Mu'cemü's-sahâbe*, II, 119, r. -1

Temâmü'l-birri. “İyiliklerin en tamamı.”
En-ta'mele fi's-sirri. “Gizliyen senin işle-
mendir.” *Amele'l-alâniyeti.* “Âlemin arasında
yaptığını gizli de yapabilmendir.”

Geceleri kimse yok, herkes uykuda, gece
ne yapacaksın; ibadet mi edeceksin, ne ede-
ceksin; o gündüz yaptığını gece de yapabilir
misin?

İşte bu iyiliklerin tamamı olur. Tamâm-ı
nimet de ancak cennete girmekle tamam
olur. Bunlar da cennete girmeye vesile olur
inşaallah.

c. Ribat: Nefsi Gözlemlemek Ve Şeytanla Mücadele Etmek

تَمَامُ الرِّبَاطِ أَرْبَعُونَ يَوْمًا وَمَنْ رَابَطَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا
لَمْ يَبِعْ وَلَمْ يَشْتَرِ وَلَمْ يُحَدِّثْ حَدَّثًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ
كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

*Temâmü'r-ribâtı erbaûne yevmen ve
men râbata erbaûne yevmen lem-yebi' ve lem*

*yeşterî ve lem yuhdis hadesen harece min zünûbihî ke-yevmi veledethü ümmühû.*⁶

Temâmü'r-ribâtı.

Ribat; hudut bekçiliği, hudut başında nöbetçilik, askerin nöbetçiliği. Hudutta düşmanın karşısında askerin nöbet beklemesidir. Buna *ribat* diyorlar. Bu iki kısım oluyor:

Bir düşman dışta var, bir düşman da içte var. Demin dediğim gibi, şeytan ve nefis baş düşman, ikisi bizim yanımızdan ayrılmazlar ve “Şunu bir yoldan çıkarabilsem!” diyerek fırsatımızı gözler durur. Bütün gayesi de bizi Allah’tan uzak eylemek, cehenneme sokabilmektir. O şeytanla nefsin gayesi budur. Onun için, ölünceye kadar uğraşırlar, ellerinden bırakmazlar.

Demin o “kadına bakmak” dedim ya, aklıma bak ne geldi:

Âbidin birisi şehirden dışarıya bir yere çekilmiş, ibadetle meşgul... Allah’a takarrub

---

⁶ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, VIII, 133, r. 7606; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, IV, 323, r. 3440; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IV, 284, r. 10514

etmiş. Nefesi çok keskin; kime okursa şifa oluyor. Bir kadıncağız; “Bana da okusa da ben de hastalığımдан inşaallah [kurtulsam, iyi olsam.]” diyerek gitmiş.

‘Tak tak tak...’

“Olmaz, içeriye almam.” demiş.

Kadını yalnız almak [doğru değil.]

Yalvarmış yakarmış; “Elini öpeyim, ayağını öpeyim, şöyle olursun, böyle olursun...” bir sürü [diller dökmüş.]

Adam, [mümkün] olmuş, “Gel, bir okuyayım.” demiş.

Onu okurken o gözlerin bakışından şeytan istifade ederek onları günaha sokmuş. Kadın hamile de kalmış. Şeytan;

“Hamile de kaldı, yarın âleme rezil olacaksın. ‘Filan adam, sofu, bak ne yapmış, görüyor musun?’ diyecekler. Öldür de bari bu rezaletten kurtul.” demiş.

“Doğru ya... Sonra rezil olacaksın.” demiş. Öldürmüş.

Gitmiş öteki tarafa demiş ki;

“Yalan, kendisi öldürdü.”

“Öldürdü, filan yere de gömdü.”

Adamı bulmuşlar, asacaklar... -Çok fena-
Demiş ki;

“Bak, bu belayı senin başına ben getirdim. Bana bir secde et, ben seni kurtarırım.”

Ne yapsın, can da kıymetli; iman da gitmiş elden...

Bir bakışın cezası olarak şârih kitabına yazmış.

Onun için bize bu ‘vız’ geliyor. Bunlara kıymet de verdiğimiz yok. Sonra bunları yalnız olarak eve almanın da çok büyük zararı var. Bir kadınla erkeğin yalnız kalması katiiyen câiz değildir. Ne olursa olsun... Anan, ablan, kardeşin başka. Yalnız olduktan sonra onlardan başkasını eve almak câiz değildir. Çünkü üçüncüsü mutlaka şeytan; bu adamın başına getirdiğini senin de başına getire[bilir.] Hele bugün biz ne kadar zayıfız...

Gözlerimizi kapamanın yolunu bulmak ve onlardan uzak işlerle meşgul olmaktan daha iyisi yok.

Ribat diye düşman kapısında bekleyenler ayrı, o askerlik vazifesi, eskiden [vardı.] Bugünkü *ribat*; herkesin nefsini gözlemesi, nefsinin bekçisi olmak.

Bunun için *erbeûne yevmen* demiş; “Kırk gün nefsinin bekçisi olacaksın.”

Çünkü 40 günde ahlâklar değişiyor. 40 günde kötü ahlâk iyi ahlâka döndürülüyor.

Mesela avcı köpekleri var. Adam 40 günde köpeği yola getiriyor. Kuşlar var; “doğan, papağan” diyorlar. Kuş yakalar. O [kuşlar] kaçar, tutulmaz. Fakat avcı onu alıyor, 40 günde kendisine mutî oluyor, o kuşları tutup artık kendisine getiriyor. Kendisi yemiyor. Bu adam 40 günde bu işi yapıyor.

Onun için, Cenâb-ı Peygamber diyor ki;

“*Ribat*, nefsin bekçiliği 40 günde tamam olur.”

5 gün, 10 gün, 20 gün olur da, tamamı değil o. Bu da olur ama tamamı değildir.

Şimdi bu aklıma gelmişken:

Önümüzde Ramazan var, elhamdülillah. Ramazan'ın 20'sinden sonraki 10 günü ribatın bir nev'i olan itikâf [vardır.]

Bu kitabı çok okuduğum halde bir türlü gözüme girmemiş. İlk defa gözüme girdi ki;

“Ramazân-ı şerîfte bir itikâf, iki hac ve iki umre sevabına muâdildir.”

Ben “Bu sene hacca gidemedim.” diye üzülüyordum, belki de Cenâb-ı Hak bunu ondan gözüme gösterdi.

Demek ki Ramazan'da bir itikâf; iki hac ve iki umre, bir değil... Hâlbuki Ramazan'da Mekke'de olsak da orada umre yapsak, iki umre bir hacca mâl olur. İki defa umre yapacağız, ancak bir hac sevabı kazanacağız. Burada itikâf yapmak sûretiyle iki hac ve iki umre sevabını kazanmış oluyoruz. Bu büyük fezâildir.

Bir kere Allah'ın evine gidiyorsun, diyorsun ki; “Yâ Rabbi! Ben âciz kaldım, sana misafir geliyorum ve senden af istiyorum. Islâh-ı hâl istiyorum. İyi bir insan olmak, iyi bir kulun olayım istiyorum. Onun için sana ilticâdan

başka çare bulamadım ve senin evine girdim. Benim başka sığınacak yerim yok.” diye giriyor.

Ancak buradan zaruret miktarı çıkar. Yani def’i hâcet için çıkar. Bir de eğer yemek getiren bir kimse yoksa ekmek almak için bakkala kadar gider. Başka türlü çıkamaz. Kendi kendini oraya vakfetmiştir.

Tahdîs-i nimet:

Evvelsi gün bir efendi geldi.

“Ben bu sene itikâfa niyet ettim, her gün 36 günlük namaz kılma şartıyla. On günde bir senelik namazı kılacağım.” dedi.

“Yapamazsın.” dedim. Günde aşağı yukarı 700 rekât namaz...

Ama kendisi genç; “Yaparım inşaallah.” dedi. “Öyle bir yer arıyorum, nerede yaparım?” diye...

İnsanların içerisinde böyle gayretli insanlar da var.

Allah hepimizi affetsin. Hepimize de öyle güzel gayretler ihsan buyursun.

İtikâf, sünnet-i müekkededir. Peygamberimiz hiç bırakmamış. Zamanında ashâb-ı kirâm da hep yapmışlar. Onun için bu itikâf ancak camide olur. Evde yapılan itikâflar itikâftan sayılmaz. Ancak beş vakit namaz ve Cuma kılınan camilerde olur. Eğer caminde Cuma kılınmıyorsa o camide yaparsın, Cuma için [başka bir camiye] gider gelirsin.

Li'llâhi'l-Fâtiha.

Yâ Rabbi! Bu okuduklarımızdan, hatimlerden, dualardan, tesbihlerden hâsıl olan ecr-i mehsubâtı sevgili Peygamberimiz *sallallahu teâla aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ve bilcümle peygamberân-ı izâm hazerâtının evlâd, ezvâc, ashâb, etbâlarının ve bu ana kadar geçmiş olan bilcümle mü'min mü'minât ve meşâyih-i izâm hazerâtının ruhlarıyla beraber memleketimizin medâr-ı iftihârı Eyüp Sultan hazretlerinin ruhuyla bilumûm ashâb-ı güzîn *rıdvanullâhi teâlâ aleyhim ecmaîn* hazretlerinin ruhlarına, İskender Paşa'nın ruhuyla bilumûm ashâb-ı hayrâtın da ruhlarına, bazı hâzırûn ve cemaat kardeşlerimizden ve

bu hatimleri okuyan kardeşlerimizin geçmiş-
lerinin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik,
Mevlâm vâsıl eyle! Cümlesinin ruhlarını mes-
rûr, kabirlerini pürnûr, makamlarını âlî, de-
recelerini yüksek eyleyip seyyiâtlarını ve sey-
yiâtlarımızı da hasenâta tebdîl eyle yâ Rabbi!
Bizler de onlar gibi dâr-ı dünyadan göç vakti
gelince cümlemize az ağrı, âsân ölüm, kâmil
bir iman ile ve buyurun; *eşhedü en lâ ilahe
illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhû
ve Resûlühû...* Bir dahi; *eşhedü en lâ ilahe
illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhû
ve Resûlühû...* Aşk ile bir dahi; *Eşhedü en lâ
ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden
abduhû ve Resûlühû* kelime-i tayyibe-i mün-
ciyesini de cân-ı yürekten söyleye söyleye
çene kapayıp göz yummayı Mevlâ cümle Üm-
met-i Muhammed'e, hâsseten biz âciz kulla-
rına lütf-u ihsân eyleye...

*Allâhümmec'alnâ mine't-tevvâbîn ve
cealnâ mine'l-mutetahhirîn ve cealnâ min
ibâdike's-sâlihîn ve cealnâ mine'llezîne lâ
havfun aleyhim ve lâ hüm yahzenûn.
Allâhümme'hdinâ min indik ve efiz aleynâ
min fadlik ve esbi' aleynâ min rahmetik ve*

enzil aleynâ min berekâtik. Allâhümme innâ nes'elüke tamâmen ni'meh ve devâme'l-âfiyeh ve hüsne'l-hâtimeh.

Bi-hürmeti'l-Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

